

Болонський процес в Україні

© Ковальський М.П., Ахтемійчук Ю.Т.

ПРО КОНЦЕПЦІЮ ОПТИМІЗАЦІЇ ВИКЛАДАННЯ КЛІНІЧНОЇ АНАТОМІЇ ТА ОПЕРАТИВНОЇ ХІРУРГІЇ У ВИЩІЙ МЕДИЧНІЙ ШКОЛІ УКРАЇНИ (результат засідання опорної кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця від 10 лютого 2006 року)

За новим навчальним планом підготовки медичних кадрів в Україні, як нібито вимагає того Болонська конвенція, припиняє своє функціонування кафедра топографічної анатомії та оперативної хірургії (з 2006/2007 навчального року). Загальна хірургія, топографічна анатомія та оперативна хірургія мали би стати однією навчальною дисципліною під назвою загальна хірургія з оперативною хірургією та топографічною анатомією. Тобто, на відміну від класичної двоєдиної зароджується вже якась триедина дисципліна...

З огляду на це, 10 лютого 2006 року всі провідні топографоанатоми України зібралися на засідання опорної кафедри топографічної анатомії та оперативної хірургії Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця, де розробили і одностайно ухвалили резолюцію, спрямовану на оптимізацію системи викладання клінічної анатомії та оперативної хірургії у вищій медичній школі нашої держави. Ухвалений документ не суперечить основним принципам Болонської декларації, а, навпаки, враховує задекларовану необхідність збереження національних традицій у вищій медичній освіті та цілком узгоджується зі щойно виданим Указом Президента України № 1694/2005 "Про невідкладні заходи щодо реформування системи охорони здоров'я населення" від 6.12.2005 р. Основні положення резолюції такі:

1. Змінити назву кафедр і дисциплін на всесвітньо визнаний термін – "клінічна анатомія та оперативна хірургія".
2. Відновити систему вертикальних і горизонтальних міждисциплінарних інтеграційних

зв'язків між клінічними дисциплінами і клінічною анатомією з оперативною хірургією шляхом відновлення викладання дисципліни "клінічна анатомія та оперативна хірургія" на 6-7 семестрах одночасно з клінічними дисциплінами.

3. Поновити апробований 160-річним досвідом викладання оптимальний часовий термін оволодіння знаннями і вміннями з "клінічної анатомії та оперативної хірургії" – 120 аудиторними годинами, що, з одного боку, покращить і приведе до міжнародних стандартів підготовку лікарів загальної практики, а з другого – збереже вітчизняний досвід та національні традиції викладання дисципліни.

4. Для студентів медичного факультету, які навчаються за навчальним планом 2002 року, поновити адекватний до обсягу навчального матеріалу і значення дисципліни "клінічна анатомія та оперативна хірургія" підсумковий контроль у формі семестрового іспиту (контроль практичних навичок, тестовий контроль у форматі "Кроку", усна співбесіда).

5. Зважаючи на сучасний стан української системи надання медичної допомоги і підготовки медичних кадрів та враховуючи досвід провідних хірургічних шкіл США і Європи, організувати навчання студентів на кафедрі клінічної анатомії та оперативної хірургії в п'яти напрямках:

- теоретична і практична підготовка на біологічному (трупному) матеріалі, муляжах, фантомах та ін.;
- набуття хірургічних умінь і навичок на експериментальних тваринах;
- підвищення теоретичної і практичної ква-

ліфікації викладачів кафедр клінічної анатомії та оперативної хірургії, інших хірургічних кафедр, лікарів-інтернів, клінічних ординаторів і лікарів хірургічного профілю;

- науково-експериментальні дослідження за допомогою сучасного морфологічного та інструментального лабораторного комплексу;

- розробка і впровадження в хірургічну практику новітніх методів діагностики та лікування.

6. Зміцнити навчальну і наукову базу опорної кафедри Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця. Матеріально-технічне та інформаційне забезпечення навчального процесу та експериментально-наукових досліджень кафедр клінічної анатомії та оперативної хірургії привести до сучасного рівня міжнародних стандартів підготовки хірургів і вимог щодо реформування національної системи охорони здоров'я населення відповідно до Указу Президента України від 6.12.2005 р.

Учасники засідання одностайні в тому, що ухвалена концепція оптимізації викладання "клінічної анатомії та оперативної хірургії" задає вищу медичну освіту України на засадах Болонського процесу до найкращих та найкорисніших національних традицій вітчизняної медичної школи.

У засіданні опорної кафедри Національного медичного університету ім. О.О.Богомольця взяли участь вчені з усіх регіонів, де функціонують вищі медичні навчальні заклади: проф. Ковалський М.П. (Київ), проф. Вовк Ю.М. (Луганськ), проф. Бурих М.П. (Харків), проф. Дацун І.Г. (Івано-Франківськ), проф. Костюк Г.Я. (Вінниця), проф. Топка Е.Г. (Дніпропетровськ), проф. Семенова Т.В. (Донецьк), проф. Фоміних Т.А. (Сімферополь), проф. Скрипніков М.С. (Полтава), проф. Ахтемійчук Ю.Т. (Чернівці), доц. Десятський В.В. (Одеса), доц. Ільїн В.В. (Суми), доц. Вайнагій О.М. (Ужгород), доц. Рачкевич Л.В. (Львів).

М.П.Ковалський, Ю.Т.Ахтемійчук

© Вовк Ю.М.

УДК 611 (091)

ТОПОГРАФІЧНА АНАТОМІЯ ТА ОПЕРАТИВНА ХІРУРГІЯ В КОНТЕКСТІ БОЛОНСЬКОЇ КОНВЕНЦІЇ

Ю.М.Вовк

Луганський державний медичний університет

Наша країна знаходиться на межі великих змін – на порозі вступу до Європейського союзу. В першу чергу це торкається вищої освіти, наших національних і звичайних університетів та академій. Особливе місце у системі вищої освіти належить медичним навчальним закладам, які перебувають в окремих спеціалізованих умовах, враховуючи багаторічні національні традиції, особливості формування і становлення наукових шкіл та центрів, базування клінічних кафедр у місцевих лікарнях, диспансерах, поліклініках тощо. Є ще одна проблема – різниця у навчальній програмі підготовки лікарів на медичних факультетах європейських універси-

тетів та наших медичних освітянських закладів. Існує викладання різних курсів, циклів, не має ідентичності навчальних розділів багатьох кафедр (наприклад, загальної хірургії, пропедевтики дитячих хвороб, факультетської та госпітальної хірургії та багато інших). За новим навчальним планом МОЗ України (Київ, 2005), повністю ліквідована така дисципліна, як оперативна хірургія з топографічною анатомією.

Нині на порядку денного тільки одне – кредитно-модульна система, скорочення педагогічного часу на університетський навчальний процес, збільшення часу на самопідготовку студентів. Особливо гостро стоїть питання про по-